

Statnett SF

Your ref.

Our ref.

Date:

11. april 2025

Høringsinnspill til Statnetts forslag til ny tariffmodell

Elkem takker for anledningen til å komme med innspill til foreslåtte endringer av Statnetts tariffmodell. Vi er godt kjent med Norsk Industris høringssvar og støtter deres innhold, men ønsker i tillegg å komme med noen egne bemerkninger.

Bakgrunn

Elkem ble grunnlagt tilbake i 1904, av blant andre Sam Eyde, basert på tilgangen på fornybar kraft til konkurransedyktige betingelser. De fleste av våre smelteverk ligger i nær tilknytning til stor vannkraftproduksjon. Dette var et at premissene ved etablering, nettopp samlokalisering mellom stort forbruk og produksjon. I dag forbruker vi om lag 4 TWh i Norge til produksjon av bl.a. silisium og ferrosilisium, kritisk materiale for produkter som inngår i produksjon av blant annet elbiler, fornybar energi og forsvarsmateriell. Produksjon av slike materialer i Norge, har blant verdens laveste klimafotavtrykk og bidrar til en sikker forsyning til strategiske markeder som Europa. EU har selv oppført silisium på sin liste over kritiske råvarer. For å kunne opprettholde vår sentrale posisjon og troverdighet som leverandør, må kraft- og nettkostnader være konkurransedyktige.

EU har nylig fremlagt ulike tiltak for å bedre konkurransesituasjonen til europeisk industri. Nettkostnader er eksplisitt nevnt som et område hvor kostnadene bør reduseres for industrien. Tilsvarende har den norske regjeringen gjennom Hurdalsplattformen, uttrykt at tariffmodellen må ivareta norsk industris rammebetingelser på en tilfredsstillende måte. Elkem opplever at Statnett gjennom forslag til ny tariffmodell, bidrar med motsatt utvikling og tillegger industrien betydelig økt kostnadsbelastning enn tidligere. Dette vil bidra til å svekke dagens rammebetingelser og dermed konkurransekraften for norsk industri.

Dagens tariffmodell vektlegger egenskaper i industriens kraftforbruk som medfører lavere systemkostnader og mer effektivt drift av nettet. Vi mener tidligere argumentasjon fortsatt står seg og dermed muligheten for Statnett til å opprettholde en industritariff på 50 prosent mot alminnelig forsyning.

Kommentarer på konkrete elementer i foreslått ny tariffmodell**Krav om deltakelse i fleksibilitetsmarkeder**

Statnett har ulike definerte roller gjennom å være netteier, systemansvarlig og kraftsystemplanlegger. Tariffer faller inn under rollen som netteier. Det å nå sammenkoble krav og betingelser mellom ulike roller stiller vi oss undrende til. Ønsker Statnett, som systemansvarlig, økt markedsaktivitet fra industribedrifter, bør dette fremmes gjennom dialog og tilrettelagt markedsdesign, og ikke gjennom krav i tariffmodellen.

Elkem ASA

Corporate headquarters

Postal address:
P.O.Box 334
Skøyen
NO-0213 OSLO
Norway

Office address:
Drammensveien 169
NO-0277 OSLO

Telephone:
+ 47 22 45 01 00
Telefax:
+47 22 45 01 11

Bank account:

Organisation no.:
NO 911382008 MVA

Elkem har over lang tid vært aktiv i flere ulike fleksibilitetsmarkeder. Slik deltakelse har vært basert på bevisste valg og tuftet på frivillighet. Det å gjøre disse valgene betinget gjennom redusert industritariff, men vi er feil innretning.

Etter innføringen av mFRR EAM opplever vi at markedsprisene har blitt veldig volatile og grad av aktivering fra blant annet industrien har økt. Industriens hovedoppgave er å produsere og videreforedle produkter hvor kraft ofte utgjør en vesentlig andel av kostnaden, ikke å balansere kraftmarkedet. Samtidig har vi egenskaper som kraftsystemet kan nytte gjøre i særskilte situasjoner. Det å pålegge stor grad av fleksibilitet gjennom utkobling, vil bidra til redusert forsyningssikkerhet av produkter til vår kunder og dermed svekkede rammevilkår for industri.

Kapasitetsledd

Statnett har foreslått å dele dagens effektledd i to, hvor innføring av kapasitetsledd utgjør et nytt element. Elkem mener dette forslaget virker å være lite utredet, både når det gjelder avregningsgrunnlag, kostnadsnivå samt konsekvenser ovenfor underliggende nettselskaper.

Avregningsgrunnlaget for kapasitetsleddet er foreslått å være kundens makslast. Dette vil avvike fra dagens modell, hvor kraftsystemets topplast benyttes. For Elkem har vi installert energigjenvinningsanlegg ved tre av våre fem største smelteverk. I systemets topplasttime, vil høyst sannsynlig våre energigjenvinningsanlegg bidra til å avlaste totalsystemet og samtidig redusere avregningsgrunnlaget for verket med ca 25 prosent. Ved å benytte kundemaks gjennom året, vil verdien settes i en time hvor energigjenvinningsanlegget ikke produserer. Dette skyldes at anlegget vil i perioder være ut på grunn av vedlikehold eller andre tekniske forhold. Ny modell vil derfor svekke insentivene til å investere i slike produksjonsanlegg, noe som er uheldig. Hvis Statnett skulle velge å gå videre med kapasitetsleddet, må avregningsgrunnlag justeres for å unngå slike utilsiktede konsekvenser.

Vi ønsker også å påpeke at foreslåtte kapasitetsledd ikke innehar noen form for reduksjonsfaktor for industrien. En deling av dagens effekttariff, i et kapasitetsledd og det «tradisjonelle» effektleddet, vil derfor medføre en reel svekkelse av industrien tidligere verdsatte bidrag i nettet. Vi mener derfor Statnett må implementere industritariff også i et mulig kapasitetsledd.

Flere av våre verk har tilknytning mot regionale nettselskaper. Historisk har mange av disse nettselskapene benyttet eller vært inspirert av Statnetts tariffmodell for utarbeidelse av egen modell. Implementeringen av foreslåtte modell virker foreløpig å være veldig uavklart hos regionalnettselskapene og dermed også de økonomiske konsekvensene deres kunder står ovenfor.

Når det gjelder kommentar til selve kostnadsnivået i foreslått kapasitetsledd, henviser vi til høringsuttalelsen til Norsk Industri.

K-faktor

De aller fleste av Elkems smelteverk ligger i netttilknytningspunkter med k-faktor på 0,6. Historisk var denne enda lavere, men Statnett har i flere runder svekket betydningen av samlokalisering i sin tariffmodell. For Elkem vil en ytterligere justering av k-faktoren, åpenbart medføre økning i nettkostnadene.

Statnett har ikke vært konkret på styrken i foreslåtte endring, men enhver endring vil svekke verdien av samlokalisering mellom produksjon og forbruk. Statnett begrunner blant annet behovet for endring med vannkraftprodusentenes endrede adferd. Vi mener det er krevende å påføres merkostnader knyttet til handlinger hos andre næringer, hvor vi verken kan påvirke eller tilpasse oss. Det bør også påpekes at

dimensjoneringen av nettkapasiteten i slike nettpunkt, ofte er definert etter kraftprodusentenes eget behov. Dermed er industrien ikke premissgiver for dimensjoneringen av kapasitet. K-faktoren som lokaliseringssignal bør videreføres som i dag for best mulig utnyttelse av nettkapasiteten.

Energileddet

Dagens energiledd gir et tydelig prissignal og riktig insentiver til bruk av nettet. Marginaltapssatsen har i dag en maksverdi på +/- 15 prosent. Statnett påpeker modellens utfordringer i perioder med høye spotpriser og betydningen energileddet da kan få på de totale kraftkostnadene. De seneste årene har Statnett fått midlertidig dispensasjon av RME for et tak på spotprisen som går inngår i energileddsberegningen.

Elkem har forståelse for Statnetts synspunkt om at energileddet kan skape betydelige merkostnader eller omfordelingsvirkning i områder hvor spotprisen er høy. Vi mener dette kan løses gjennom et permanent pristak i modellen. Dette vil videreføre lokaliseringssignalet gjennom marginaltapssatsen, men regulere omfanget for enkeltkunder og verdioverføringen mellom produsenter og konsumenter. Nivået på et slikt pristak må utredes.

Innmatingstariffen

Elkem støtter Statnett i sitt arbeid om økt handlingsrom til å tariffere kraftproduksjon. Slike anlegg er ofte dimensjonerende for nettkapasiteten og mulige effektoppgradering hos kraftprodusenter vil synliggjøre dette ytterligere. Dagens tariffnivå er ikke nettmessig begrunnet, har ikke vært justert på lang tid og påfører forbrukerne betydelige merkostnader i netttariffen.

Anleggsbidrag

Elkem er kjent med at RME har fått i oppdrag å gjennomgå dagens regelverk for anleggsbidrag. Vi mener konklusjonen fra dette arbeidet bør få direkte betydning for hvordan Statnett utformer sin tariffmodell.

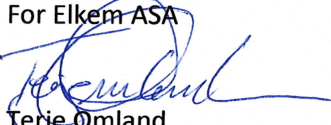
Oppsummering

Statnetts forslag til endring av tariffmodell fremstår dårlig utredet, både når det gjelder begrunnelse og økonomiske konsekvenser. Det er åpenbart at forslaget medfører en vesentlig svekkelse av norsk industris rammevilkår. Spesielt gjelder dette industrivirksomheter lokalisert i produksjonstunge nettpunkter. For Elkem alene vil endringene trolig medføre flere 10-talls millioner i økte årlige nettkostnader. En slik utvikling er helt i motstrid med uttalelser fra både EU og den norske regjering og dermed noe Statnett bør hensynta.

Elkem mener Statnett må utrede forslaget til ny tariffmodell bedre og utsette varslet implementering fra 2026.

Elkem bidrar gjerne inn i videre prosess for utarbeidelse av ny fremtidig tariffmodell.

Med vennlig hilsen,
For Elkem ASA

Terje Omrand

Head of Energy Policy